

Mgr Irmina Utrata
Warszawa – WUM

NOWY ROZDZIAŁ W HISTORII BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO

Abstract

The article describes selectively one year of the functioning of the Main Library of the Medical University of Warsaw with the new structure and in the new location. The author tries to catch in the description the changes that occurred in the functioning of the Main Library aimed at providing to the contemporary user access to the new technologies use to search for the medical and scientific information.

Streszczenie

Artykuł zawiera wybiórczy, opis roku pracy Biblioteki Głównej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w nowej strukturze i nowej lokalizacji. W opisie starano się uchwycić zmiany jakie zaszły w funkcjonowaniu Biblioteki Głównej, mające na celu udostępnienie współczesnemu użytkownikowi – nowoczesnych technologii, do wszechstronnego przeszukiwania źródeł z dziedziny medycyny i informacji naukowej.

Dnia 26 czerwca 2012 roku rozpoczął się nowy rozdział w historii Biblioteki Głównej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. W tym dniu nastąpiło uroczyste otwarcie, z udziałem Prezydenta Polski Bronisława Komorowskiego, pięknego, przestronnego, zapewniającego doskonale warunki pracy budynku Centrum Bibliotecznego-Informacyjnego Uczelni¹. Właśnie mija rok funkcjonowania biblioteki w nowoczesnym gmachu, w nowej strukturze przy realizacji nowych zadań i wyzwań.

Przygotowania do przeprowadzki trwały od 2010 r. Prace obejmowały m. in. opracowanie nowej struktury organizacyjnej, regulaminów wewnętrznych, harmonogramów prac, nowej klasyfikacji działowej zbiorów. Było to ogromne przedsięwzięcie logistyczne, którego przeprowadzenie było utrudnione magazynowaniem zbiorów w trzech lokalizacjach Warszawy. Szczególny problem stanowiło połączenie w jeden ciąg sygnaturowy rozproszonych kolekcji czasopism. W drugiej połowie lutego 2012

¹ Irmina Utrata, Agnieszka Czarnecka: Film o Bibliotece Głównej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. *Forum Bibl. Med.* 2012 R. 5 nr 1 s. 337-350, il.

r. rozpoczęto pakowanie zbiorów i przewożenie do magazynu w nowej lokalizacji oraz ich układanie na półkach wg ustalonych kryteriów. Przewieziono łącznie 4 102 kartony książek i 320 paczek z czasopismami. W pracach przygotowujących zbiory do przewożenia uczestniczyli pracownicy Biblioteki oraz pracownicy Działu Eksploatacji, zbiory ze wszystkich lokalizacji zostały przewiezione przy udziale firmy transportowej.

Do dnia otwarcia nowego budynku Biblioteki – bibliotekarze, studenci, pracownicy naukowcy pracowali w trudnych warunkach lokalowych. Powierzchnia całej Biblioteki łącznie z pokojami pracowniczymi i magazynami wynosiła niewiele ponad 1400 m². Teraz powierzchnia biblioteki, to 2 630 m². Liczba miejsc czytelniczych w starej lokalizacji nie przekraczała 100, teraz użytkownicy mają do dyspozycji 306 miejsc czytelniczych. Znacznie wzrosła liczba stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, z 18 do 104 stanowisk. Z myślą o studentach anglojęzycznych i wzrastającej popularności sprzętu firmy Apple, zakupiono i oddano do użytku 16 iMac-ków. Jedną z wprowadzonych nowości jest utworzenie Informatorium, czynnego codziennie od poniedziałku do soboty - miejsca, gdzie użytkownicy otrzymują informacje, między innymi na temat oferowanych usług, topografii budynku czy zasobów. Personel biblioteczny służy pomocą na miejscu, jak również odpowiada na zapytania składane drogą mailową czy telefoniczną. Tutaj studenci zostawiają i odbierają indeksy, w celu uzyskania wpisu z zaliczenia obowiązkowych szkoleń prowadzonych przez Bibliotekę. W starej lokalizacji studenci chcąc wypożyczyć książki stali w długich kolejkach, na zewnątrz budynku bez względu na pogodę. Wejście do Wypożyczalni sąsiadowało z miejscem

Wypożyczalnia samoobsługowa

przechowywania zwłok przez Zakład Medycyny Sądowej, widoki nawet dla studentów medycyny były przykre. Wypożyczalnia pracowała od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰ – 16⁰⁰, w środy do godz. 17⁰⁰. Dziś studenci mają do dyspozycji piękną, przestronną Wypożyczalnię czynną do późnych godzin popołudniowych (do godz. 19⁰⁰) oraz w soboty. Cztery stanowiska pracownicze, wygodna poczekalnia, cztery webkioski z dostępem do katalogu online Biblioteki, zapewniają komfort obsługi użytkownika. Jedno stanowisko obsługi oraz jeden z terminali z regulowaną wysokością pulpitu, dostosowane są do potrzeb osób z dysfunkcją ruchu (na wózkach). W związku z zakupem w październiku 2011 roku zintegrowanego systemu bibliotecznego Aleph, wprowadzono nowe funkcjonalności, poprawiające standardy korzystania z usług biblioteki. Użytkownicy uzyskali możliwość zdalnego składania zamówień na zbiory biblieczne, możliwość rezerwacji, prolongaty terminu, otrzymują powiadomienia o upływie terminu zwrotu wypożyczonych materiałów czy o rezerwacji zbiorów. Oprócz Wypożyczalni z obsługą uruchomiona została Wypożyczalnia samoobsługowa, tu student ma możliwość wypożyczyć, na okres 15 dni, potrzebne podręczniki. Tutaj znajduje się urządzenie do samodzielnego wypożyczania i zwrotu książek – ShelfCheck. Współpraca urządzenia z systemem zapewnia identyfikację użytkownika, kontrolę stanu konta, w końcowym efekcie samodzielną rejestrację wypożyczanych i zwracanych książek.

Czytelnia

Każda sesja zakończona jest wydrukiem potwierdzenia dokonanych na koncie operacji. Do udostępniania przygotowano 5 000 książek, zbiory oznaczono elektronicznymi etykietami RFID, zawierającymi informacje o egzemplarzach, identyfikowanych w systemie Aleph. Od października do grudnia 2012 roku Wypożyczalnię odwiedziło 14 455 osób, wypożyczono 10 633 książki.

W nowej strukturze organizacyjnej, Czytelnia Czasopism i Czytelnia Główna połączyły się. Na powierzchni 1 400 m² nowej Czytelni, użytkownicy mają swobodny dostęp do ponad 14 000 podręczników oraz wybranych kolekcji książek, 2 623 wol. czasopism (ostatnie trzy lata) w wolnym dostępie, mogą korzystać z najnowszych krajowych i zagranicznych źródeł naukowej informacji medycznej. Użytkownicy samodzielnie wyszukują pozycje uporządkowane w obrębie 57 dziedzin medycznych. Wszystkie egzemplarze otrzymały w systemie Aleph odpowiedni status wypożyczeń (na noc, na tydzień, na miesiąc), o czym informuje kolor etykiety grzbietowej. Zbiory zostały zabezpieczone przed kradzieżą paskami magnetycznymi, współpracującymi z systemem bramek kontrolnych. Z myślą o podniesieniu komfortu pracy użytkowników, oddano 7 pokoi pracy indywidualnej i 3 pokoje pracy grupowej. W pomieszczeniach tych zapewniono komfortowe warunki pracy dla 44 jednoczesnych użytkowników. Dwa pokoje zostały wyposażone w modele anatomiczne, mikroskopy, podręczniki i atlasy

do nauki anatomii. Biblioteka dbając o potrzeby użytkowników niepełnosprawnych, zwłaszcza z dysfunkcją wzroku, zorganizowała pokój pracy indywidualnej wyposażony w komputer z oprogramowaniem powiększającym, udźwiękowiającym oraz skaner umożliwiający zamianę czarnodruku na wersję elektroniczną przy użyciu programu powiększającego lub mowy syntetycznej.

Organizacja nowej Biblioteki została tak pomyślana, aby użytkownicy mieli łatwy dostęp do wiedzy oraz szerokiej oferty usług wspomagających. Punkt obsługi użytkownika zlokalizowany w centralnym miejscu Czytelni, obsługiwany przez wykwalifikowanych bibliotekarzy, przede wszystkim, pomaga użytkownikom w poszukiwaniach literatury tradycyjnej jak i elektronicznej, prowadzi indywidualne porady, szkolenia w zakresie wykorzystania medycznych baz danych oraz e-zbiorów.

W celu popularyzacji czytelnictwa, w Czytelni zostało wydzielonych kilka półek, na których miłośnicy beletrystyki i literatury pięknej mogą znaleźć coś dla siebie. Zasady udostępniania są proste, bez rejestracji, regulaminów, terminów zwrotu, każdy zainteresowany pożycza wybraną książkę, po przeczytaniu zwraca tę lub inną przyniesioną z domu pozycję i odkłada na półkę.

Do czerwca 2012 r. magazyny mieściły się w trzech lokalizacjach, obsługiwane były przez jednego magazyniera. Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania magazynów, do ciągłej pomocy oddelegowani byli dwaj pracownicy obsługi oraz pomocnik biblioteczny. W nowej lokalizacji w sekcji magazynu pracuje 5 osób. Na powierzchni 800 m² zamontowane zostały regały jezdne, na których przechowywane są wszystkie zbiory biblioteczne. Transport poziomy książek i czasopism odbywa się za pomocą wózków bibliotecznych. Realizacja zamówień składanych drogą tradycyjną czy elektroniczną do Czytelni czy Wypożyczalni z obsługą, odbywa się przy wykorzystaniu windy towarowej.

Oszklony dach w kształcie świetlika

Czytelnia jest jasna, w pełni doświetlona światłem dziennym poprzez oszklony dach w kształcie świetlika. Na wszystkich kondygnacjach znajdują się sanitariaty dla osób niepełnosprawnych. Dwie klatki schodowe oraz windy gwarantują swobodny dostęp do poszczególnych agend biblioteki. Dla zapewnienia odpowiedniego standardu chwilowego wypoczynku pracowników, wygospodarowano pokój socjalny, gdzie można zjeść, napić się herbaty, kawy lub porozmawiać.

Dzięki nowej bazie lokalowej oraz nowoczesnemu wyposażeniu techniczno-sprzętowemu (sala wykładowa wyposażona w 30 stanowisk PC, sala z systemem do głosowania, wykorzystująca zestaw urządzeń umożliwiających interakcję z grupą użytkowników), Biblioteka rozwija ofertę szkoleń w zakresie umiejętności informacyjnych, m.in. poprzez kursy zapoznające ze sposobami korzystania, z oferowanych przez Bibliotekę, zasobów cyfrowych.

W ramach reorganizacji struktury biblioteki oraz nowych możliwości lokalowych, powołano Oddział Automatyzacji Procesów Bibliotecznych, którego głównym zadaniem jest, jak najszybsze, stworzenie biblioteki cyfrowej Uczelni oraz zapewnienie sprawnego funkcjonowania i rozwoju zintegrowanego systemu bibliotecznego Aleph, digitalizacja zbiorów, reprografia. W związku z realizacją tych zadań rozpoczęto prace nad tworzeniem repozytorium obiektów cyfrowych. Wykonano 230 cyfryzatów obiektów zgrupowanych w 3 kolekcjach : anatomicznej, reklam i zoologicznej. Przy współ-

pracy z Działem Informatyki i Oficyną Wydawniczą, udało się stworzyć platformę e-skrypty, która umożliwia społeczności WUM dostęp do wersji cyfrowych wydawnictw publikowanych w Uczelni. Do dyspozycji użytkowników oddane zostały samoobsługowe urządzenia reprograficzne, umożliwiające samodzielne skanowanie, drukowanie i kserowanie materiałów. Budynek wyposażony został w bezprzewodową sieć WiFi. Biblioteka zapewnia swobodny dostęp do Internetu, z którego mogą korzystać wszyscy użytkownicy, również osoby spoza WUM, za pomocą jednorazowych kodów generowanych przez zaprojektowaną do tego celu aplikację. Dodatkowym ułatwieniem dla użytkowników jest możliwość otrzymana wsparcia konsultacyjnego w zakresie e-oferty, udzielanego przez Pracownię bibliometrii i Pracownię bibliografii - zlokalizowane bezpośrednio przy Czytelni.

Trzecie piętro zajmują pomieszczenia pracownicze - duże, przestronne pokoje wyposażone w nowoczesne biurka i ergonomiczne krzesła. Wszyscy, którzy chcą podziwiać przepiękną panoramę Mokotowa, mogą udać się na taras, z którego rozpościera się ten wspaniały widok. W całym budynku działa klimatyzacja, utrzymująca odpowiednią temperaturę i wilgotność powietrza. W nowej bibliotece użytkownicy i zbiory egzystują swobodnie, organizacja przestrzeni zapewnia łatwy dostęp do informacji, bez względu na jej nośnik. Wnętrze biblioteki jest pozbawione barier funkcjonalnych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. Wejścia, korytarze, windy, przejścia między regałami w obszarach wolnego dostępu zachowują standardy dla użytkowników poruszających się na wózkach.

Nowoczesny budynek, przyciąga zainteresowanie i chęć obejrzenia z bliska nowej biblioteki. W minionym roku gościliśmy wiele grup i osób indywidualnych zarówno z kraju jak i z zagranicy, którzy z wielkim zainteresowaniem zapoznawali się z możliwościami obsługi i oferty kierowanej do odbiorców, jak i samymi rozwiązaniami funkcjonalnymi budynku.

Miniony rok nie jest reprezentatywny dla oceny możliwości jakie daje nowa biblioteka. Bibliotekarze zmagali się z mnóstwem obowiązków związanych z rozlokowaniem się w nowym miejscu, wdrożeniem nowego systemu i zapewnieniem ciągłości pracy. Teraz przyjdzie czas na wnikliwą obserwację, analizę i rozwój usług zgodny z oczekiwaniami odbiorców.